

Datum 2025-04-14

Informationsklass Öppen

Diariennr (åberopas) A025.744/2025

Saknr 000

Polismyndigheten

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L4@regeringskansliet.se

Er referens Ju2024/02620

Betänkandet Säkerhetsprövningar – nya regler (SOU 2024:88)

Sammanfattning

Polismyndigheten tillstyrker i huvudsak förslagen i betänkandet. De föreslagna ändringarna innebär ökade förutsättningar för ett rättssäkert och strukturerat säkerhetsskyddsarbete och medför ökad förutsebarhet för såväl verksamhetsutövare som enskilda. En möjlighet att kunna överklaga ett säkerhetsprövningsbeslut skulle innebära att beslutet överprövas på ett mer adekvat och rättssäkert sätt än inom ramen för den indirekta prövningen i en arbetstvist.

Polismyndigheten avstyrker utredningens förslag om att det ska finnas möjlighet till en interimistisk prövning vid en s.k. utredningsavstängning (22 b § 2). Myndigheten anser även att frågan om behovet att införa sekretessbrytande bestämmelser eller någon bestämmelse om uppgiftsskyldighet som främjar informationsutbytet mellan offentliga verksamhetsutövare bör utredas vidare i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Polismyndighetens synpunkter

Förvaltningslagen och föreslagna undantagsbestämmelser

Utredningen konstaterar att förvaltningslagens (2017:900) bestämmelser är tillämpliga på säkerhetsprövningsärenden. Polismyndigheten delar utredningens uppfattning att frågan om förvaltningslagens tillämpning i ärenden om säkerhetsprövningar måste analyseras vidare och att det bör göras en bedömning kring behov av särskilda avvikande handlägningsbestämmelser för säkerhetsprövningsärenden. Det gäller särskilt möjligheten till undantag från förvaltningslagens regler om partsinsyn (10 §), rätt till ombud (15 §) och kommunikation (25 §), där

Polismyndigheten ser en risk för att rättigheterna kan utnyttjas av en antagonist i syfte att blottlägga känslig information.

Polismyndigheten är positiv till det undantag som utredningen föreslår rörande motiveringsskyldigheten i vissa fall då det är motiverat av angivna intressen. Myndigheten ifrågasätter dock slutsatsen att skriftlighetskrav bör gälla även i de fall då säkerhetsprövningen, vid ny eller förnyad prövning, resulterar i ett gynnande beslut om placering i eller bibehållen placering i säkerhetsklass. Ett sådant beslut kan utifrån förvaltningsrättsliga principer inte överklagas och bör ingå i anställningsbeslutet, varför det vid en intresseavvägning framstår som obehövt och administrativt betungande att ha ett skriftlighetskrav.

Sekretessbrytande bestämmelser

Utredningens slutsats är att det saknas behov av att införa nya sekretessbrytande bestämmelser eller någon bestämmelse om uppgiftsskyldighet som främjar informationsutbytet mellan offentliga verksamhetsutövare. Istället ska uppgiftslämnandet baseras på 10 kap. 2, 3 och 27–28 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Polismyndighetens uppfattning är att dessa bestämmelser inte är avsedda att användas vid regelmässigt utlämnande utan endast i undantagsfall och i vissa fall även efter en dokumenterad intresseavvägning i varje enskilt fall (JO 2017/18 s. 275 och JO:s beslut den 13 mars 2019, dnr 1934-2017).

Polismyndigheten delar inte utredningens slutsats i denna del utan menar att uppgiftsutbytet måste vila på en tydligare grund.

Överprövningsinstans

Myndigheten är positiv till att det föreslås en möjlighet att kunna överklaga vissa säkerhetsprövningsbeslut men önskar framhålla risken för att sekretessbelagda och säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter sprids inom ramen för överklagandeprocessen. Polismyndighetens uppfattning är att det saknas erforderlig analys och redogörelse för konsekvenserna av föreslagen överklagandeprocess i ljuset av skyddet för uppgifter som rör Sveriges säkerhet och bistår gärna med erfarenhet i dessa frågor i den fortsatta beredningen.

LOA och arbetsrättsliga frågor

Polismyndigheten tillstyrker förslaget om att det ska införas en bestämmelse i lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) som ger rättslig grund för att kunna besluta om avstängning dels i de fall arbetstagaren inte anses lämplig från säkerhetssynpunkt att delta i den säkerhetskänsliga verksamheten, dels under en skälig utredningstid.

Polismyndigheten avstyrker dock utredningens förslag om att det ska finnas möjlighet till en interimistisk prövning vid en s.k. utredningsavstängning (22 b § 2). Det skulle innebära att domstolen behöver göra en interimistisk prövning av säkerhetsöverbäganden som gjorts, trots att säkerhetsprövningsbeslutet ännu inte är fattat. Det vore olämpligt om en arbetstagare som kan komma att antas inte längre bedömas lämplig från säkerhetsynpunkt ändå får delta i säkerhetskänslig verksamhet. Det behöver därutöver klarläggas hur den föreslagna bestämmelsen i 22 b § LOA förhåller sig till 31 § samma lag (skiljande från arbetsuppgifter).

Slutligen erinrar Polismyndigheten om vikten av att nu föreslagna regler om avstängning harmoniseras med förslagen som behandlades i betänkandet Rätt och rimligt för statligt anställda, SOU 2022:8, och promemorian Regler om avstängning av statligt anställda (Fi2024/00814).

Detta remissvar har beslutats av juristen Ida Salomonsson. Ärendet har föredragits av juristen Marianna Vergari. Rättschefen Gunilla Hedwall har deltagit vid den slutliga handläggningen. Rikspolischefen Petra Lundh har informerats om remissvaret.

POLISMYNDIGHETEN

Ida Salomonsson

Marianna Vergari

Dokumentet har fastställts digitalt och har inga underskrifter.

Kopia till

Justitiedepartementet (PO)
Arbetstagarorganisationerna
Rikspolischefens kansli